

André Hoogendijk: *‘Zorg dat het elastiekje niet breekt’*

Rond zijn aantreden stak er, wat hij noemt, een ‘perfect storm’ op. Door met ondernemers, overheden en onderzoek het gesprek aan te gaan, ziet de toekomst er voor de sector beter uit dan in 2014. Scheidend adjunct-directeur van de KAVB André Hoogendijk kijkt liever vooruit dan terug. “Samen naar beter, dat blijft mijn motto.”

Tekst: Arie Dwarswaard | Fotografie: René Faas

André Hoogendijk ADJUNCT-DIRECTEUR KAVB

Op 24 februari 2014 begon André Hoogendijk als adjunct-directeur bij de KAVB. Hij werd verantwoordelijk voor het onderwerp Duurzaamheid. Hij kreeg onder meer als opdracht de bloembollensector te verbinden met de omgeving en de contacten met de verschillende overheden te verbeteren. Onder zijn leiding kwamen diverse visies tot stand, waaronder een Watervisie en Vitale Teelt 2030, die tot concrete resultaten voor de sector hebben geleid. Hij studeerde Geschiedenis aan de Universiteit Leiden. Per 1 september 2019 is hij directeur van de Brancheorganisatie Akkerbouw.

Veel slechter kon zijn start niet zijn. Het gebruik van Monnam werd vrijwel verboden na een uitzending van Zembla, Actellic ging uit de markt omdat de fabrikant vond dat er nog te veel middel in het oppervlaktewater zat en formaline kreeg geen vrijstelling meer. Dat was de situatie die André Hoogendijk als adjunct-directeur bij de KAVB in februari 2014 aantrof. Waar te beginnen? Hoe kun je er in zo’n situatie zijn voor ondernemers? Hij is gebleven en ziet na ruim vijfenhalf jaar de toekomst voor de sector positief in.

Wat trof je aan toen je in 2014 bij de KAVB begon?

“Naast een krimpend middelenpakket merkte ik dat de sector bij veel overheden vrijwel niet in beeld was. Daar hebben we als team de afgelopen vijf jaar stevig op ingezet. Er is een sterk netwerk ontstaan met overal goede contacten. Dat geldt voor de landelijke overheid, provincies, waterschappen en gemeenten. Het vertrouwen is tussen 2014 en 2016 hersteld en daarna is dat verder uitgebouwd. Dat werd bijvoorbeeld goed zichtbaar in de droge zomer van vorig jaar. De lijnen met de waterschappen en de ministeries waren kort, zodat telers konden blijven beregenen en er zelfs in de Leidsevaart een dam werd geslagen om verzilting in de Bloembollenstreek tegen te gaan.”

Hebben ondernemers zelf ook aan die verbeterde relatie gewerkt?

“Jazeker, bijvoorbeeld via een project als Schoon Erf, Schone Sloot. Dat is begonnen als een pilot vanuit de KAVB en daarna groter geworden. Collega Peter Knippels heeft daar heel veel telers bij weten te betrekken. Het resultaat is dat zij zelf

meer inzicht kregen in de waterstromen op hun erf, zodat ze konden zorgen voor minder vervuiling van het oppervlaktewater. Door de samenwerking in dit project met de waterschappen is geïnvesteerd in meer vertrouwen over en weer.”

In de afgelopen jaren kwamen diverse nieuwe projecten tot stand. Het Nieuwe Verwerken was de eerste. Wat maakt dat project zo bijzonder voor jou?

“We zagen dat juist in de verwerking veel kans was op ziekten en plagen. Ontsmetten was in de praktijk meer besmetten. Kon dat dan niet anders? Dat kon wel, maar de gangbare route van financiering door het PT was er toen niet meer. Er is een project uit ontstaan waarbij we partners hebben gezocht met expertise op specifieke onderwerpen. Die partners kenden soms de sector wel, soms ook niet. In 2016 is het gaan draaien en we zien dat het werkt. Schuimen wordt nu breder toegepast en voor de desinfectie is er ECA-water.”

In 2017 werd de basis gelegd voor Vitale Teelt 2030. Waarom was die visie nodig?

“Toen Het Nieuwe Verwerken eenmaal liep, was het tijd om verder vooruit te kijken. Vooral als het om het aantal beschikbare middelen ging, werden we daar niet vrolijk van. Als de afname aan middelen met deze snelheid zou doorgaan tot 2030, dan zouden we vrijwel niets overhouden. De vraag was of je dat als brancheorganisatie moet laten gebeuren, of dat je met je leden werkt aan een spoorboekje voor de toekomst. We hebben gekozen voor dat laatste. In augustus 2018 is de visie Vitale Teelt 2030 gepresenteerd. Dat document heeft een heel belangrijke functie gehad in

het aanvragen van geld voor de projecten Vitale Teelt Lelie, Bollenrevolutie 4.0 en De Groene Tulp. Als relatief kleine sector konden we met dit document toch geld krijgen voor deze projecten. Alleen al daarom was deze visie belangrijk.”

Waarom koos de KAVB voor 2030? Dat lijkt ver weg.

“Omdat we meer contact hadden gekregen met onder meer het ministerie van LNV, begrepen we dat het jaar 2030 in steeds meer beleidsnota's een rol zou gaan spelen. Dat is ook logisch, omdat 2020 zo ongeveer was bereikt en de overheid graag een nieuwe stip op de horizon zet. Daarom zijn wij ook van dat jaartal uitgegaan. Niet toevallig komen de visies van de KAVB en die van minister Schouten op veel punten overeen. In Vitale Teelt 2030 kom je de term kringlooplandbouw al tegen. En het mag misschien ver weg klinken, maar zoals een teler zei toen we de visie lanceerden: 'Ach, André, dat is nog maar twaalf keer planten.' Voor een teelt als hyacint betekent dat nog maar drie volwaardige teeltcycli.”

Heb je niet soms het gevoel gehad dat je naar twee kanten tegelijk moet kijken: sector en overheid?

“Dat lijkt zo, maar in de praktijk viel het wel mee. Over de realiteit van het afnemend middelenpakket is binnen de sector niet veel discussie geweest. Natuurlijk krijgen we soms te horen dat we moeten zorgen voor meer toelatingen. Tegelijkertijd weten de meeste ondernemers heel goed dat de bollensector op wereldschaal klein is en dat er echt geen middelen specifiek voor de bollen worden ontwikkeld. Die afname in middelen is dus een reëel scenario. Op het ontwikkelen en toelaten van middelen heb je weinig invloed. Je kunt dan kijken waar je iets aan kunt doen. Dan is het goed om samen naar oplossingen te zoeken. Waar vind je die dan? Welke partners kun je daarvoor benaderen? Voor Vitale Teelt zijn dat WUR en twee greenports. WUR heeft veel kennis over ziekten, plagen en methodieken en de greenports hebben direct contact met gemeenten en provincies waar wij ook graag mee samenwerken.”

Hoe staat het met de drie projecten die uit Vitale Teelt 2030 zijn voortgekomen?

“In het project Vitale Teelt Lelie, dat de overheid voor vijf jaar financiert, hebben we ingezet op de schone teelt van lelie. Binnen een jaar slaagde onderzoeker Casper Slootweg erin om uit weefselweek onder gecontroleerde omstandigheden een leverbare leliebol te kweken. Dat is geweldig. Het inspireerde een groep hyacintentelers om met dat idee ook aan de slag te gaan. Dat vind ik prachtig. Deze projecten zetten in op een betere hygiëne door een deel van de teelt binnen uit te voeren, waardoor je sneller en duurzamer toch een gezond eindproduct kunt telen. Binnen Bollenrevolutie 4.0 zetten we sterk in op techniek, omdat alleen op die manier het knelpunt van minder arbeid in combinatie met hogere kwaliteitseisen is op te lossen. En dus is de ziektezoekkar uit 2011 weer van stal gehaald. Inmiddels zijn de vision-technieken sterk verbeterd, dus die SeekZooka, zoals ik hem noem, gaat er komen. In het project De Groene Tulp staat de inzet van groene middelen centraal. Onder de vlag van Vitale Teelt zullen nog meer projecten worden gestart. En we mogen als sector in onze handen knijpen met 'bollenprofessor' Richard Immink, die werkt aan fundamenteel onderzoek naar tulp en lelie. Vorig jaar is het gelukt om zijn werk weer voor vijf jaar voort te zetten. Hij zet nu in op het verkorten van de fase tussen zaad en bloeiende bol.”

Telers maken zich zorgen over de kwaliteit van de bodem. Past de Soil Your Undies Challenge daarin?

“Ik kom op zand- en kleigrond zorgen tegen bij telers. Op het zand zijn er zorgen om het organischestofgehalte op peil te

‘Samen naar beter, dat is de rol van de KAVB’

houden, op klei speelt in toenemende mate verdichting van de bodem. De Soil Your Undies Challenge helpt om telers bewuster met hun grond om te laten gaan. Op luchtige wijze krijgen ze wel meer inzicht in dit onderwerp. Daarnaast zorgt het ook nog eens voor een positief imago van de sector.”

Dat positieve imago loopt regelmatig deuken op. Hoe kijk je daar op terug?

“Het is nu eenmaal een gegeven dat een kleine groep mensen negatief blijft. Daar moet je niet te veel aandacht aan schenken, want 98% staat wel open voor de sector. Die kun je bereiken met je verhaal. Daar werken we met alle collega's hard aan. Er zijn veel positieve verhalen verteld en daar gaat de KAVB ook mee door.”

Hoe zie je de toekomst van de KAVB?

“De KAVB is sinds 1860 de verbinding tussen ondernemers, overheid en omgeving. Als je die verbinding als een elastiekje ziet, dan mag dat elastiekje best wel eens onder spanning staan. Dat geeft meerwaarde. Het is de kunst om te zorgen dat het elastiekje niet breekt. En aan een slap elastiekje heb je niks. Zelf heb ik ervaren dat leden ons goed weten te vinden. Omdat het aantal bedrijven niet enorm groot is, kan het contact ook persoonlijk worden en eet je soms mee met het gezin.”

Wat is het grootste risico voor de toekomst?

“Individualisme. Dat is een trend in de samenleving, die ook in de sector voorkomt. De bloembollensector is echter te klein voor individualisme. Verbindingen leggen tussen ondernemers en vanuit de sector met partijen buiten het vak blijven belangrijk. Samen naar beter, dat is en blijft wat mij betreft de rol van de KAVB.” ♦